

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

November 20. 17. szám.

A pénz.

A mancseszteri iskolának az a tanítása, hogy valamely államban a pénz bősége az általános jólétnek a fokmérője s hogy a világ akkora pénzbőségű, következésképpen akkora általános jólétű még nem látott, mint a minőt napjaink fölmutathatnak, nagy ideig hitekre talált a közönségnél.

A föléletes szemlélet kellemesen lepte meg az értéktérmet, vagy közvetítő ipari s kereskedelmi vállalatok nagysága és hatalma, jelentéktelen embereknek gyors vagyonosodása, a földből mintegy varázslásra előtűnő paloták nagy száma, a készpénz föllhalmozódása s ennek következtében a kamatláb alászállása. . .

A fölélet szépet mutat, az bizonyos; de az sem szenved kétséget, hogy csupán a fölélet mutatja a szépet, a nagyot. A lepel alatt az elszegényedés, az egyre nagyobbodó nyomor torzalkaja vonja meg magát. A pénz ölesbőségével nem a reális értékeknek emelkedett az ára, hanem ezek a reális értékek ha gyarapodtak is, nem oszlatk meg oly arányban, hogy a nagy sokaság elszegényedése s a megelhetés bizonytalansága elé gát lenne emelve. Az elszegényedés mindinkább terjed.

Általános jelenség az, melyet

mindenütt észre vesznek a figyelmes szemlélők s lerontják a mancseszteri iskola boldogságot, jólétet hirdető teóriájába vetett hitet. Kezd átmenni a köztudatba — s nincs messze az idő, midőn általános meggyőződéssé lesz — hogy a vagyon növekedése nem mindig egy jelentőségű a közjóléttel, hogy valamely állam népeinek viszonylagos legnagyobb megelégedettsége és boldogsága nem a vagyon abszolút nagyságától, hanem az értékeknek megosztásától függ.

Minél kevesebb kézben egyesül a »nemzeti vagyon,« annál nyomorultabb a társadalom és minél több kézben egyesül, annál egészségesebb az, és annál szerencsebb, boldogabb. A »Zöld sziget« nyomora közmondásos, pedig a föld a természet adományaiban bővelkedik, Svéd- és Norvégországban általános a jólét, noha szegény a talaj s kicsiny a nemzeti vagyon; gazdag emberei alig vannak, de koldusai sincsenek.

Maga a városok óriása, hol a legnagyobb jólét és a legnagyobb nyomor néz egymással szembe, a legkézzelfoghatóbb bizonyosság arra, hogy mennyire más dolog a nagy vagyon és mennyire más a közjólét.

A mi lapjaink nélabas szívet emlegetik a külföldi — szerintük

kedvező — gazdasági viszonyokat; meglepi őket a pénznek nagy ölesősége. Bulánatos szívet s ólajtának fel: Boldog ország, mely 1—2 százalékos pénzzel elgigéted ki honfitársaid hitelgyéneit, mikor fogunk mi utolérni!

Ha a mi újságaink behatóbb figyelembe vennék a pénz ölesőségének okait, nem eregetnék olyan nagy buzgalommal a bus sóhajokat, mert a nagy öleső pénz lehet a rothadt közgazdasági állapotoknak jele is. Tény, hogy a mezőgazdaság világszerte válságszállal küzd, a kisipar haldoklik; szomjuhozza mind a kettő a hitelt, mint a kiaszott rét az esőt.

Liába szomjuhozza, egyik számbára alig van hitel, mert nem ígér elég biztosságot a tőkének. Hasonló, sőt rosszabb hitelképesség tekintetében a teljesen vagyontalan munkésnép.

A nagyipari és nagy kereskedelmi vállalatok, a nagybirtok megteltek, mint a vízbe mártott szivacs, új ipari és kereskedelmi vállalatok ma már csak nagyobb kockázattal létesíthetők; ezek most már nem bírják élénk forgalomba tartani az összehalmozott pénztömeget, a társadalom nagyobb tömegei hitelképtelenek. Ime ez az öleső pénz magyarázata.

Igyanez a tünet — bár sokkal kisebb arányban — észlelhető ná-

A Hazai általános biztosító részvény-társaság által meghonosított betörés elleni biztosítás

a beálló téli idők alatt kettős fontossággal bír, miert is a biztosító közönség szíves figyelmébe ajánljuk ilyenkor biztosításoknak a legújnyosabb díjtételek és feltételek mellett való megkötését.

Baleset biztosítás sorsolással!

Az ezen kombináció szerint kötött biztosítások után az év folyamán befolyt tiszta díjaknak 10 százalékát egy oly alap létesítésére fordítjuk, mely minden év január havában mezejelenő sorsolás után biztosítási nyereségkénti biztosított feleink között 1000 forintként kiosztatik. — Biztosítások felvételnek: a Hazai általános biztosító részvény-társaság preszi fogynökségénél Király-utca 23. szám. (a Kölcsönös segélyző-egylet palota 1-6 emeletén.)

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pécs, Országot 5. sz.

• az Ipartestület épületében.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár:

egész évre 8 korona.

fél " 4 korona.

negyed " 2 korona.

lünk; olcsóbb lett a pénz, de egyáltalán megközelíthetlenebb a tömegre nézve.

A népek nincs elég pénze s valóban olcsó pénzhez nem jutnak, mert nem képes elegendő, teljesen reális biztosítékot nyújtani. Bárhonnét szereze is a nép a kölcsönpénzt, a jelzett oknál fogva csak magas kamat fejében juthat hozzá.

Rendes viszonyok közt is nagy baj a hitel hiánya, s ennél fogva drágasága a népre nézve; kétszeres az azonban válságos viszonyok között, a minőket az ideai rossz termés okozott. Az inség előre veti árnyékát országszerte. A kormány jutányos áru jó vetőmag kiosztásával igyekszik enyhíteni a bajt, biztosítani a jövőt és figyelmezteti a hatóságokat a keselyűkre, melyek nemcsak a dögre, hanem az erejük megfogyatkozása miatt védelemre képtelen állatokra is reá csapnak. Nem régen közölték a belügyminiszternek, az uszorosok fekéntartása tárgyában kiadott rendeletét.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a mi hatóságaink megteszik kötelességüket, a mikor rájuk talál-

nak, »biztonságba« helyezik az említett madarakat. (Csakhogy nem mindig fognak ám rájönni a turpisságukra. A szükség találékony és kijátsza a legéberebb figyelmet is. A másutt hitelt nem találó nép felkeresi az uszorást még akkor is, ha tudja, hogy ennek pillanatnyi segítsége biztos romlásba dönti. Az élet ösztöne munkál benne; aztán a remény is csalogatja.)

Az uszorát nem lehet agyonütni csak pénzösséggel, mert mint állítottuk, egyesek pénzössége a köznépre nézve nem jár mindig haszonnal. Más pénzforrásra lenne szükség, hogy a közép is olcsó s jutányos pénzhez jusson. Az állam kap olcsó kölcsönt. Fel kellene vennie, hogy helyi pénzintézetek, főleg hitelszövetkezet közvetítésével forgassa a nép között.

Mi más módot nem tudunk az uszora megszüntetésére, vagy csak nagyobb mérvű korlátozására is.

Sajnos, ez idő szerint erre kevés a kilátás; hiszen az állam saját iskoláinak költségeit is úgy teremti elő, hogy másokra bizza a kölcsönpénz felvételét.

Közlekedési politika.

Nagy emberek félben maradt alkotásait rendszerint utóli a nagy örökségek fatuma; epigonok kezében tönkremennek. Kivételes szereben az, ha egy időnek előbbant elméjének magasán szárnyaló eszméi méltó utódok létkében termékeny talajra találnak s a nagy végredeletnek becsületet és rátermetű végrehajtói nemcsak híven megörzik a dús hagyatékot, hanem félben-maradt részeit is az öröklagyi intenciói szerint kiépitik, az egészet pedig új alkotásokkal gyarapítják s a megvetett alapponn biztos s szerencsés kézzel építenek tovább.

Ilyen kivételes sors lett az osztályrésze a dicső emlékü *Baross Gábor* hagyatékának. Mikor a magyar közgazdasági politika nagy reformátora, az egész nemzet fájdalma, lehunyt szemét, aggódva nézett mindenki a jövőbe, kevesen a feleletet arra a gyöttrő kérdésre, hogy akik a hatalmas utórról nyomokba lépnek, meg tudnak-e majd birkózni azzal a felhaddal, hogy a befeljetlen magyarzi alkotások méltóan fejjeztesenek be? Az aggodalom bizony jogos volt akkor; de azóta, hála a magyar nemzet jó sorsának, el tűnt annak minden nyoma és legkisebb jogosultsága is.

Derek munkások folytatták a

Az „Iparosok Lapja“ tárcája.

A napszám.

Az „Iparosok Lapja“ eredeti tárcája.

I.

Fényes palotát épített a folgzadagodott gyáros. Rongyos viskóban született, de márványoszlopos házban hal meg. Vándorcigány vajta teknő volt a bölcsője, aranyozott érekporsóban teszik örök nyugodlma. Foszlányokba pólyázták, selyemszenföldt horitanak red. Háiba, a szerencse forgandó, néme ember kezében a sár is aranyvá válik! . . .

Ilyenforma gondolat motozkál annak a sápadt, sovány, görnyedt hátú embernek az agyában, aki az épülő palota keskeny állványán, a nehéz munkától elesigázva hordja

a téglát. Körülötte, mint bolybáh a hangyák, sűrű-forog a munkásraj. Durva felügyelők, kiknek csaknem minden második szavak szitok; kérges tenyerű kőművesek, napbarnitott, rongyos, izzadó napszámok, vihigó vénasszonyok, cserfes menyecskék, nótázó leányok. . . Lármájuk belevész a siketítő zajba. Szennyes, tépelt ruhájukat ellepi a sűrű téglalpor. Lomhán uszik az a levegőben, mintha tömört szítan szűrnek keresztül. Még a tüzelő nap sugárjai is csak vívodva törnek át rajta.

A bölcselkedő ember meg-megnyugszik fázasztó dolga között. A téglá nehéz. Azután egyszerre olyan kínos szaggatás nyíllal a hátába; horpadt melléből feltör a köhögés, sápadt arcát elfújta a vér, apró szemébe könnyek gyűlnek. Pedig hát esze ágába sincs sírni. Kérges

szívében rég kiapadt a könyvforása.

Az egyik felügyelő észre veszi, hogy támoaly.

— Dolgára lej! — kiált rá mérgesen. — Lusta naplopó! . . . . Mit ácsorog?!

— Solse ácsorogom én, uram! De hát ez a kutya betegség! — mormogja a napszám.

Fakó ujjasát végig húzza arcán. Kitorli könyeit.

— Betegség? — ismétli dühösen a felügyelő. — Ha beteg, menjen a kórházba! Ott aztán kedvére köhöghet! . . . Hajde, előre! . . .

A görnyedt ember cipeli a téglát tovább. Olyan kedve lenne egyet a rikácsló ember fejéhez vágni, de hát hamar letesz a gondolatról. Minek esnálna bajt magának.

— Szávtelen kutya! — dünyög

megközvetített munkát, arra termelt vezérek voltak kezükbe a marsalbotot, melyet a korán kidűlő nagy ember elhullajtott. A magyar kereskedelmi politikának azóta a kasikerei voltak. És első sorban mondhatjuk ezt közlekedési politikáinkról, melyben a haladás *Baross* óta nemcsak hogy meg nem állapodott, nemcsak hogy meg nem lassulodott, de szinte szünet szünet-dületes gyorsasággal folyt tovább, úgy, hogy a külföld nemzetei bámulva és irigylve tekintenek ráink.

A közlekedési politikának is elsőcső áll szerencsés vasuti politikánk, amely szinte napról-napra új hódításokat tesz anyagi fejlődésünk feltételeinek még el nem foglalt területén. Ennek a nagy stíli politikának az élén, olyan triász áll, mint báró *Daniel Ernő*, *Vörös László* és *Ludwig Gyula*. Ennek a kettőnél háromságának van egy jelzava, amely szinte minden nap megtermi a maga állandós erejét: *Elore, megállás nélkül!* . . .

Ennek a büszke jelszónak, folytonos érvényesüléséről fog tanuskodni a magyar vasutak történelmének az a hatalmas fejezete, amely a *Dániel* — *Vörös* — *Ludwig* trifóliumról lesz elnevezve.

Most is egyszerre két nagy arányú iniciatíva foglalkoztatja vasuti politikánk fáradszató vezetőit. Az egyik a *Déli Vasut* megváltá-

sával van kapcsolatban és a »Pester Correspondenz« értesülése szerint — máris tovább jutott a tervezés stádiumánál. Ez egy nagy, *kezponti pályaház építése Budapest*en, amely a főváros vasuti és postaforgalmának lebonyolítását hihetetlenül egyszerűsítő, könnyítő és gyorsító. Ennek a tervnek az előnyei, szakkörök szerint, most szinte fel sem becsülhetők.

A másik terv a *személyforgalomnak villamos erőre való berendezése*. Merész, nagy koncepció és következményeiben szinte kiszámíthatatlan. Csak szerencsét kívánhatunk kereskedelmi kormányunknak és vasutagazgatásunknak, amely fáradszató a tervezésben, bátor az iniciatívában, erős és szerencsés a kivitelben.

Egyszerre két ilyen kezdeményezés, olyan időben, mikor még egy egész sereg nagy, nehéz feladat foglalkoztatja közgazdasági politikánk vezetőit: kell-e ehhez dícső kommentár?

Nem, ehhez minden magaslatlás méltatlan volna és csak a kintő vezetők, valamint azoknak a *derék munkatársainak*, szerénységét sértene, akik bár névtelenül, de lankadatlan buzgósággal és szeretettel szolgálják az ügyet és szorgos munkálkodással viszik mindennap egy-egy lépéssel közelebb a megvalósuláshoz a nagyszabású terveket.

VÁLASZ.

Az »Iparosok Lapja« f. évi október 30-iki számában egy kérdés vetetett föl a hentesiparra vonatkozólag. Ugyanis azt kérdezi a közlemény írója, hogy miért nem állítanak elő a pécsi hentesek olyan sonkát, mint például a kassai, prágai, paderborni, vagy vesztfáliai?

Ere a választ megadandó, nagy fenekelt lehetne keríteni, de én rövid óhajtok lenni és csak a fontosabb okokat fogom felsorolni.

Először is, Pécs városának még csak néhány év előtt is, Budapest után, a legtekintélyesebb hentesiparra volt a hazában, de a változott viszonyok folytán ma már felére csökkent. A mi henteseknél csak zsír-sértések földolgozására irányították működésüket s így történt a multban, és ez az oka most is, hogy vidékünkön csakis zsír-sértéseket tenyésztünk; ezeknek pedig a sonkái tudvalegőleg nem felelnek meg a fenti cél-
nak; mert míg például egy 6 kilós kassai sonkát alig 2 cm. szalonna réteg borít, addig a mi vidéki sertésainknek már 3 kilós sonkáját kétszer söt háromszor oly vastag szalonna borítja.

Már pedig a sonkát nem a szalonna teszi értékessé, hanem a hús. Kassa vidékén oly nagy mennyiségben tenyésztik a hus-

a fogai között. — Hát hiszen téged is meglatogathat még a nyavalya. Ez a vendég nem igen válogatós. . . Menjek kórházba! — Könnyű azt mondani, De hát ki keresi meg akkor a napszámot?!

Összeszorul a szíve erre a gondolatra. Hogy hát bekörelhetik olyan nap, melyen nem lesz napszám? Őt beviszik a kórházba s az a két kis poronty, kik ottlón, a nyirkos pincelakásban várják a száraz kenyeret, — mi lesz azoknak?! Ki keresi meg nekik a mindennapit?! . . . Hiszen ha azok nem lennének! Hej milyen könnyen leszámolha ezzel a rongyos világgal! De így nem lehet! . . .

S vonszolja tovább a nehéz tég-
lát, szótlanul, izzadva. Elaszott keze pattog, mint a száradó izzag; gerince megsajog, akár két döftek volna bele; mellén nehéz

a nyomás, mintha fojtogatná, homlokán kidagadnak az erek — panasz nélkül, türelmes állatként folytatja a munkát. Lelke ott van a sötét pincszobában. A kicsinyek már elhajszolták a tegnapi maradt kenyeret. A nagyobbik összeesiegeti a szét hullt morzsákat, a kisebbik elkezd simni, mert éhes. A szegény ember bízta:ja; csöndesülj tudám, kicsi madaram, vége lesz nemokúra a napnak, megkapom a napszámot, viszem haza a cipőt . . . puhát, feléret!

II.

Sudár, izmos legény, csattogó csikányval vágja a szikkadt földet. A törmelék pattogva ugrál szét, a kavicsok szikrákat hány-
nak, a széles alap mélyed, tágul. Szinte ég a kezében a munka. Pedig csak úgy csurog arcáról a ve-

rejték; a hőség tikkszajtja, a szomjúságtól egészen kiszáradt a torka.

Mellette pálinkásnak pajtásai.

Sovári pillantást vet rájuk, kezében megnagyoszik a csikány, nyelvét csiklatozza az inger . . . hirtelen felkapja a csikányt, elfordul s tovább vágja a földet, hogy az szinte dobog alatta.

Ellentállt a kísértésnek. (Ki tudja meddig?) Nehéz volt visszatartani magát, de mégis. Hát hiszen a szomszéd lebuja neki is hitelezett volna a pálinkás, csak a gunyáját kellett volna ott hagyni zálogba, mint a többinek, hanem hát mivé lett volna akkor estig napszám?! Nem, azt nem szabad elprédálnia. Megígérte az utcasarki csárdásleány-
nak, hogy oda megy esteire. Rangos mulat. Megiszik egy egész liter, a tamburással eljátszatja az ő nótáját, vesz neki egy narancsot,

sertéseket, hogy nemcsak a kassai sonka-gyárakat, hanem a prágaiakat is ellátják.

Ami a külföldi hentes-ipar fejlettségét illeti, az tény, de hát az a viszonyosságok közt működik, — mint a miénk. Nálunk majdnem minden háztartásban elvégzik a téli sertés-ölést, ami a mi hentes-iparunkat igen megbénítja, míg külföldön a háztartások mind a hentes-üzletekből szerzik be a szükségesüket.

Ezért van tehát, hogy kassai sonkákat nem termelnek Pécsen, s bizony aki azt akar enni, azt onnét kell hozatnia.

*****

Hirdetések

jelentős áron fölvetet-

nek a kiadóhivatalban.

*****

*****

VEGYESEK.

Uj iparágak meghonosítása.

Az országos iparegyesület legújabb nagy akciója sorényen halad előre. Az egyesületnek és a kereskedelmi társulatoknak kiküldöttjeiből alakult bizottság minden héten ülésezik s

a hétről-hétre kereskedelmi szakok szerint megbízott szakértők nagy buzgalommal és hazafias lelkesedéssel támogatják a bizottságot. A napokban az ülésen a rövidíró cikkeknek a tárgyalását kezdték meg az ülésteg főbb előkelő képviselőinek jelenlétében. A következő főbb árucikkek kerültek a tárgyalásra: selyemszallag, szalag pamutból, pamutesszike, lenesszike, himzések, nyakkendő. A tanácskozás rendjén, tapasztalati adatok alapján, megállapították, hogy ezekért a cikkekért, — a melyeknek csak elenyészően csekély része készül itthon — évenként mintegy tizenhét millió forintot adozunk a külföldnek, nagyrészt Ausztriának. A jövő heti ülésen folytatják ennek a szakmának a megbeszélését.

A propaganda iskolái. A szocialista vezérkar mostanság elképedve látja, hogy a legények eleje lassankint megházasodott, megcsalásodott, belemegledett a kópármasított fészekbe s ennek miatta csendes, aluszékony és gyümölcstelen munka lett az akció. Vannak még egyénnel járótörő legények, a kik, ha szóra nyitják a szájukat, százdaszámra toboroznak katonákat a modern elvek hadseregébe, hanem azokat egészen lefoglalja magának a főváros. Mikor arról van szó, hogy vidékre küldjenek egy-egy apostolt, vagy a tábornokok

tisztletreméltó testületét kell megbolygatni, vagy pedig teljeséggel nem akad vállalkozó a hódítás munkájára. Volna, volna néhány stróber, aki szívesen vállalkozna feladatokat, de ezek nem valók a munkára. Könnyen kifog rajtuk még a pécsi rendőrség is. Ha rájuk szól a kutyabagosi rendőrkapitány, már zavarba jönnek s többet ártanak az ügynek, mint hebegnek s ilyenkor burmászda takarózik és meghal egy időre Kútya-füzes környékére nézve a szocializmus. Hogy ilyen eshetőségeknek jövőben ne legyen kitéve a principium, a tábornok ellátározta, hogy valami olyan szocialista tisztképző-akadémia-félt állít föl. Kadetokat, hadnagyként nevel a jövő vallás hadseregének. Egeelőre két ilyen kisebb méretű akademiát képezhetik tovább magukat a szocialis hajlandóságú ifjak. Az egyik a Belvárosban a Zsibrus-és Gránátos-utca sarkán levő kurtakorsmában, a másik a Felső-Erdősrög 15. számú házban lesz. A nevelés szörnyen egyszerű, vízázni, alkalomadtán verekedni fognak a mesterek a kandidátusokkal, lesznek szónoki gyakorlatok és kis szavalmányok, amelyek élesítik az elmét — s hat-nyolc hét alatt már kész agitátor válik a serdültebb ifjúsággal. Csak az a szomorú az egészben, hogy aki minden jónak megrontója, a rendőrség, való-

azán oda kapja magához, belénezi csalfa szemébe . . . hanem hej, ott ne legyen az a kotnyeles baka káplár, mert, biz isten nem áll jót magáért!

Nagyon csattan a csákány.

— Éjnye, de kutya kemény ez a föld! . . . No ni, letörtött a szerzőmnek foka!

III.

Viháncoló főhőrnépség hordja a meszet az oló kádikhoz. Lehetnek vagy tizen. Amig kosaraikat tele lapátolják, marad egy kis idő a tereferekre. S járja a pletyka, mert hát ok is Éva lánya. Az tárgyalják, hogy a fiatal pallér szemet vetett a Zsuzsára, aki aztán háttal fordított az Andrisnak; a-t se mondta befellegzett. De hát majd megjárja! A pallér olyan, mint a napraforgó. Sok szegény lány megsíratta már az ő szerelmét. Lám,

a Szántó Anna a kórházban pusztult el, a Bogár Ágnes meg a Dúnának ment. . .

A csoportban van egy csöndes, fehér arcú, vézna leány. Még fiatal, de arcáról elharvadtak a rózsa. Valamikor igen csinos jószág lehetett; most amolyan fonyadt virág. Nyomor és fájdalom sir le a sípúrt arcáról. Szemei bágyadtak, alattuk hamvaskék karikák. Melle összeszűzradt, karjai soványak.

Mikor a Bogár Ágnes esetét említik, szinte megborong. Eszébe jut az a rémes éjszaka, mikor ő is ott állt a Duna partján s oly közel volt a halálhoz. Csak egy ugrás és vége lett volna mindennek. De az a kis csecsemő olyan fájdalommal nyiszorgótt remegő karjai között. Nem volt ereje meglátni. Visszátörtöngött. Hallotta, hogy a közeli falukban vannak asszonyok,

akik néhány forintért nevelik az olyan szerencsétleneket, kik bűnben fogamzóttak. Oda vitte az egyikhez a szegényt. Csak három forintot kell érte havonként fizetni, de neki ez is borzasztó nagy összeg. S most, hogy vagy tíz napig betegeskedett, adós is maradt a házberrel. Az asszony zsörtölődik. Vissza akarja hozni a kicsinyt. Csak már kezébe lenne a napzám, hogy lecsendesíthesse. Koplál, csak ő ne chezzék.

— A jó ég tudja, — villan meg lelkében a gondolat — a Bogár Ágnes nem cselekedett-e okosabban?! . . .

IV.

A toronyóra hetet üt, vége a munkának. A furdó nép elszéled, a kavargó téglaport lassan-lassan leszáll, csönd ül meg a kopasz, égberedő falakat.

színüleg már csirgában tönkreteszti a nevelés munkáját s mellett megnyilvánulnak, meg is szűnnek az akadémiai.

Az iparművészeti múzeum megnyitása. Az ország magyar iparművészeti múzeumot és a magyar iparművészeti társulat által rendezett karácsonyi kiállítást november 20-án délelőtt 11 órakor nyitja meg Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter. Ezen a napon megnyitástól 7 óráig csupán meghívottak látogathatják meg a múzeumot.

Munkásképző intézmény Szolnokon. Szolnokon, szombaton az országos nemzeti szövetség megalakította a szolnoki munkásképző intézményt, mely a munkások részére hetenként ingyenes felolvasásokat fog tartani. A megnyitáson az országos nemzeti szövetség vezetői voltak jelen, élükön Hercegh Mihály egyetemi rektorral.

Drágul a cérna. Az a vékony semmiség, amely ezer százállat át meg átfűzi a ruháknak, amelyet mi közömbösen patintunk el az utjainkon; megdrágul. Nekünk nem csapás ez, de a szabók megérik majd az áremelés. Angolországból indul ki ez a mozgalom, egyelőre még csak az előhangjaiban. Az angol cérna és fonál gyárak versenyszövetkezete azon van ugyanis, hogy kötelelébe vonja mindazokat, amelyek nem tagjai a skót szövete-

keteknek, s így, hogy — úgy mondjuk — még kaphatók. Ennek az egyesülésnek könnyen látható célja van, az tudniillik, hogy a szövetezet monopolizálva a cérnaárut, önkényesen szabhassa meg az árat. Miután a monarchia mindkét állami módon szerzi be a cérnáját: érhető idegenkedéssel néznek kereskedőink e mozgalomra. A bécsi lapok már is a kormány figyelmébe ajánlják e dolgot, hogy ideje korán övöntézkedéseket tehessenek.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara kedden Lány Leó elnöke alatt teljes ülést tartott. Az elnöki közlések között némi vitát kellett az a jelentés, hogy a pénzügyminiszter nem tartja teljesíthetőnek a kamarának azt a kérését, hogy az adóárverések közélettesseken a hivatalos lapban. Kohn G. indítványozza, hogy az ügyet a kereskedelmi osztályhoz utassák ismét, a mely a kérdéssel behatóan foglalkozék, mert gondoskodni kell arról, hogy a hitelezőket megóvják az olyan károktól, melyeket nekik az ilyen nyilvánosság kizárásával megtartott adóárverések okoznak. A kamara ezt az indítványt elfogadta. A kereskedelmi miniszter véleményes jelentéstevést végett meg küldi a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönsége által alkotott szabályrendeletet, hogy az iparkésztiményeket a hetivásárokon ne csak helybeli iparosok árúsihassák.

Madari Gábor felszólalása után elhatározza a kamara, hogy e szabályrendelet mellőzését fogja a miniszternek ajánlani, mert a községi iparosoknak érdekeit saját lakóhelyükön lehetőleg védeni kell. Nagy vitát okozott az ipartörvény 50-ik paragrafusának módosításáról szóló törvénytervezet, melyet a miniszter véleményadás végett küldött meg a kamarának. A törvényjavaslatot előbb a kamara két osztálya tárgyalta, mely egyszeresmind homlokegyenest ellenek határozatot hozott. A kereskedelmi osztály a leghatározottabban elítélte az új törvény-tervezetet az intézkedését, mely megtiltja, hogy a kereskedők vagy megbízottak lakóhelyükön kívül személyesen kereskék fel a vásárló magánfeleket áruinak eladására. Az iparostály ellenben pártolja, sőt örömmel üdvözi e törvényjavaslatot. E két-ellenkező vélemény felett kellett volna a teljes ülések dönteni. Hosszu vita indult meg, melyben Weisz Berthold, Ráth Károly, dr. Schreyer Jakab, Del Medico Ágost, Kohn Gábor vettek részt. Ez utóbbi arra való utalással, hogy nem járja, hogy egyik osztály a másikat megvizsgálja, azt indítványozta, hogy tegyék az ügyet egy vegyes bizottsághoz, mely hivatra vegyes ellen-téteket kiegyenliten. Ezt az indítványt a kamara elfogadta és egyuttal Hüttl Tivadar indítványára utasította ezt a bizottságot, hogy a külföldi kereskedelmi utazók viszállásával is foglalkozék, mert e törvényjavaslatnak az a főszerepe, hogy ezeket megszüntesse. Pest-megye alispánja véleményét kér a kamarától Budafok községben ama kérelme felől, hogy a közutainak kiegészítésére felveendő kölcsön törlesztetése céljából számára 5 évre közevetvámzésdesi jog engedélyeztessék. A kereskedelmi osztály bár elvileg ellenzi a közevetvámzésdesi, a most szóban levő fontos körülményekre való tekintettel, az engedélyt kivételesen megadandónak véli. Tár-gyalta végül Guttman Ádám kamara-tag indítványát a hitelezők és adósok közötti kiegyezésnek közvetítésére kéri tapasztalt visszadések megszüntetésére iránt. A kereskedelmi osztály azt javasolja, hogy a csődön kívüli kénszergyezéssé intézményt léptessék életbe, illetőleg ennek kieszközölése végett intézzenek fel-

A szomszéd lebug egy pillanat alatt megtelik. Reszkető karok nyulnak a pálinkás üvegek után. A vörös szakállú, szép bolton, kővör, tipogó, köcsö felesége segítésgével is, alig tudja kiszögellni a jelentkezőket. Azok lármáznak, dőfőlködnék, torzaskodnak s ki és bejárnak az ajtón, akár a munkás méhek a kőpümlő.

Két három család az épület magas állványai alá telepedik le. A pálinkás üveg körül-kézzé jár. — Először iszik a férfi, aztán az asszony, utána a porban játszó gyermek. Az asszony sovány emlőn egy félg meztelen fonnyadt jószág ragódik.

Eleinte unottan megy a vacsorálás. A férfi szótlanul tömi a szájába a fekete kenyert, az asszony félkezében tartja a karajt s nagyokat harap belőle, a gyer-

mek sívalkodik, hogy még éhes. A pálinka azonban megteszi a hatást. A szemekben lassan-lassan felgyul a kékcs fény, az ajkak szerdeskes lesznek, a sápadt ábrázatokra küll a butaság.

A porban játszó gyermek elkezd keringőzni, felhőmpölyög s odagurul a járókelők lábai elé, egy selyemruhás, elegáns asszonyka majdnem betelbotlik. A tulsó szélről hetyke katonatiszt kacsingat reá, azért nem veszi észre a részeg kölyket.

Mikor már majdnem reá lép s meglátja, fölsikolt és felugrik.

A nő anyja nagyot röhög. Hogy lehet valaki olyan nyulszivű? Egy ilyen haszontalan kis porontyót csaknem halálra ijedni! . . .

— Sümeji Kálmán.

terjesztést a kereskedelmi miniszternek. A teljes ülés az utóbbi két pontra vonatkozólag elfogadta a kereskedelmi osztály javaslatát.

A belga szövetségek. Belgiumban tág tere van a szövetségi eszme terjedésének. A két évvel ezelőtt életbeléptetett szövetségi törvény sokféle engedményt biztosít a szövetségeknek; így megengedi, hogy üzleti helyiség, raktárak, magtárak, borpincék stb. céljaira ingatlan vásároljanak, adományokat, hagyatékokat elfogadhassanak. Egyszóval, a belga szövetségek tevékenységi körének igen tág határát szab a törvény, sőt arról is intézkedést foglal magában, hogy a szövetségek segélyegyletét által adott összegek le nem foglalhatók. Természetes tehát, hogy az új törvény oltalma alatt a szövetségek virágzásnak és nagy lendületnek örvendenek. A belga szövetségekben nagyobbára az ipari munkások tömörülnek. Ott a szövetségek segélynyújtás nem sérti a munkás önzetét, mert ez nem kér alamizsnát, hisz törvényszabta jogára hivatkozhat. A szövetségek semmit sem adnak ugyan ingyen, de sokat adnak kevés pénzért. Nálunk — sajnos — a szövetségi eszme terjedése elő, ha nem is göríti a kormányzatlelkületlen korlátokat, de azok gyámoltására éppen nem gondol. A szövetségi törvényjavaslat a miniszterium levéltárának utasztójába került s ott penezedik tíz év óta.

Az üvegesipar képesítéshez kötése. Két fővárosi üveges-szakegylet tavaly emlékiratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy az üvegesipar képesítéshez kössék, hogy arra csupán az nyerjen iparigazolványt, a ki az ipartörvényben előírt tanonc és legény időt kitöltötte. A miniszter az emlékiratot véleményezés végett az országos iparügysületnek adta át, a mely ismét erre vonatkozólag meghallgatta az egyes kamarák véleményét. A kamarák túlyomó többsége a képesítéshez kötést ajánlotta s most az iparügysület a kereskedelmi miniszterhez intézett előterjesztésében szintén azt javasolja, hogy az üveges ipar — a mely kézműves természeténél fogva csak hosszabb gyakorlat után sajátítható el és a mely a céhrendszer megszűnté óta óriási haladást

mutat föl, — képesítéshez kössék és az üveges szakba vágó iparosokat bevonják a testületi költékebe.

A pécsi kereskedelmi és iparkamara C. hó 19-én d. u. 3 órakor tartotta rendes havi ülését Little József elnöklete alatt a kamarai tagoknak szépszámu részvétele mellett. Az elnök referált megnyitójában a szegedi társkamara házfelavató ünnepségéről, amit követett a titkár előadása, a szegedi közös kamarai értekezlet határozatait illetőleg. A legutóbbi kamarai közgyűlés óta beérkezett 1427 ügydarab, kamarai illetékben befolyt 1323 forint, cég bejegyeztetett 55, töröltetett 5. Olvasatolt a kereskedelmi miniszter leirata, melyben mintatárak s ipari készítmények számára, szövetségi alapon, bazárok létesítését ajánlja s e célból a kamara véleményét kéri. Első sorban az erre illetékesekből pécsi ipartestület fog megkeresett. — A pozsonyi társkamara kérte, hogy az erőtakarmányokra engedélyezett vasuti vitéldj-kedvezménynek ne csak a termelő gazdáknak, de a takarmány kereskedőknek is engedélyeztessenek. A miniszter értesít, hogy e tekintetben a pozsonyi kamara kérését teljesítette. — *Reisch* Ferenc pécsi iparos befolyt külföldi tanulmány útját, melyet állami ösztöndíj mellett végzett, kívánatos volna, hogy szerzett ismereteit itt Pécsset érvényesítse. Központi dolgozó terem, cipészeti árucarnakkal együttesen volna létesítendő Pécsset *Reisch* vezetés alatt, ami végből az összes pécsi cipész iparosok értekezletre meghívandók. — Panaszkodnak az üvegyárosok, hogy alig tudnak egzisztálni, s kéri a kamarák támogatását. Mivel addig, míg a vámviszonyok nem változnak, ugysis minden hiába, a kamara az átiratott egyszerűen tudomásul veszi. — A felső-segesdiek kéri, hogy okt. 8-ára eső országos vásárok határnapja 8 nappal előbbre helyeztessék, pártoltatták. — Nem így a Szentá községheliek kérelme, akik újabb orsz. vásár engedélyezését kéri; ezek elutasítattak. — Az ipartörvény 50. §-ának terbevelt módosítását, a módosított szöveggel egyetemben véleményezés végett megküldi a keresk. miniszter. Mivel éppen a kamara volt a kezdeményezője

ennek a módosításnak, mely szerint a vízekeknek jövőben csak üzletfeleiket szabad áruikkal folkeresni s magúnosokat semmi esetre sem, — a kamara ülvözdi a módosítást s kívánja annak annak melóbb — törvényerőre való emelkedését. — A kamara jövé 1898. évi költségvetése 12,000 forint bevétellel és 9,571 forint kiadással elfogadtatik. — A brassói kamara átirata, melyben kéri a keresk. kormányt, hogy az adómentes benzín, mely eddig csak ipari vállalatoknak adották, jövőben a mezőgazdasággal foglalkozóknak is kiszolgáltatassék, pártoltatták. — Az osztrák-magyar ban pécsi fiókintézete, megkeresi a kamarát, 6 váltó-bírdó ajánlása végett. A kamara kérésre Ignác, Reinhold Inre, Spöck István, Ullmann M. Károly, Weiller Nep. János és Ruepprecht Nándor tagokat ajánlja. — A kamara rendelkezése alatt álló évi 55 frtos volt ipartestületi ösztöndíjra 5 pályázó jelentkezett. Az ösztöndíjat egyhangyalan *Fischer* Dénes III. oszt. jeles tanulónak adományozták, akinek átjya 7 gyermekes szegény pincemunkás. Mivel a pályázók közt még két szegény és jeles előmeneteli fiú is van, névszerint *Bán* Dávid és *Friedmann* Izidor, ezeknek a kamara saját pénztárából évi 50–50 forint segély szavaz meg. — Várady Ferencz monografiájából a kamara 5 teljes példányt rendel meg s azokat a kamara területén levő iparisokik közt osztja szét. — A iparisokik ipartestület külön betegsegélyző pénztár föllállítását kéri, jöllehet ott van kerületi betegsegélyző pénztár. A kamara azon a véleményen van, hogy ilyenmű új pénztárak létesítése egyáltalában nem kívánatos, s mert a betegsegélyző pénztárak tervezet ellenkezik a törvény intézkedéseivel, a móhásiak kérelme elutasítandó. — A fővárosi malom-egyesület pártolását kéri amaz előterjesztésének, melyet a kormányhoz az örlési foyalaton további fantarás ügyében intézett. Mivel a vidéknek egészen ellenkező az érdeke, a kamara az átiratot nem pártolja. — Ezután *Little* József elnök kezdett szólni, s a tagok állva hallgatták meg beszédét. Midőn — ugymond — a mostani s egyszersmind az utóbbi közgyűlést bezárja, a maga és el-

nóktársai nevében köszönetet mond a bizalomért, melylyel megisztelték. Hogy mennyiben feleltünk meg a bizalomnak, azt öök bírlják meg; mi mindig és mindenkor önzellenül szolgáltunk az ügyet. Abban véltm foglalhatni föladatomat, hogy emeljem a kamara tekintélyét, melylyel elfoglalja azt a pozíciót, amely az iparos és kereskedő osztályt méltán megilleti. Midőn megváltok az elnökégtől, s nemesak ideiglenesen, hanem *véglegesen* is, kivánom, hogy utódom mindig működjék abban a szellemben, hogy utóterjék a hatalmas külföldi ipart és kereskedelmet. — A közeli választásnál se rokon-, se ellen-szenv ne vezesse önöket, hanem válasszának olyan férfiakat, akik e

helyeket méltán betölthetik; ajánlja végül magát az összes tagok jóindulatába. *Eizer* János és utána *Hoffmann* Károly mondtak ezután köszönetet az elnöknek buzgó és oladó működéséért, amit *Hartl* Ferenc indítványára a kamara jegyzőkönyvében megörökítetek. — A közgyűlés — Eljen az elnök! — felkiáltással d. u. 1/4 5-kor ért véget.

A századvégi Bosznia, a melyet okkupált tartomány-nak is szokás nevezni, észrevétlenül megszökött Amerikába. Legutóbb ezt kell hinnünk, ha olvassuk az úloi-uti klinikai kifüggesztett orvosi pályázatokat, a melyeket a boszniai kormányzóság tűzött ki. Az egyik tudatja, hogy a fociai közszülésmesteri állás 600 forint évi fizetéssel és 80 krajcár látogatási díjjal

megüresedett az orvosok számára; a másik pályázat pedig a dolmatuzai törvényszéki orvosi állásra vonatkozik, a mely 1000 ft fizetéssel, 500 forint lakáspénzzel és 400 ft pótlékkal jár. A hirdetmény megjegyzi, hogy ezt az állást csak orvosdoktorok tölthetik be. Igazán felfordult világ lehet az a Bosznia, ahol szülésznek férfiak és a törvényszéki orvosok nők. Ha így halad az emancipáció, akkor megérjük, hogy legközelebb az apácakolostorba férfit tesznek meg főnököknek és a 97. galogredn parancsnokává egy anyóst neveznek ki.

Lapkiadó-tulajdonos:

A pécsi ipartestület.

A szerkesztésért felelős:

Balller. Sándor.

Gyermekruhák!

Az igen tisztelt

szülők figyelmébe!

olcsó és csinos ruhák

diákok részére kaphatók.

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCS.

☞ Király-utca, bazár-épület. ☞

Új törlesztési kölcsön

a phylloxera által elpusztított de újjonnan befásítandó

szőlőkre

5 1/2 % -köt 15 évi törlesztés mellett, — továbbá termő-szőlőkre 4 % -lék, — földbirtokra 3 1/4 és 4 % -lék, — házakra 4 % -lék 50 évi törlesztésre ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kros levél-bélyeggel ellátott megkeresésekre

Horváth Ede,
Pilis-Csabán.

Saját gyártású

gépszijjak

a legújánposabb áron és legjobb minőségben kaphatók

Köfler testvérek

— és társa

bőr-raktárában

Pécsert.

Az ezredéves országos kiállításán az állami ezüst éremmel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

Az ezredéves országos kiállításán az állami ezüst éremmel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

PÉCSI TEJCSARNOK

csemegesajt-gyára és első magyar pogácsasajt-gyára

☞ PÉCSERT ☞

ajánlja következő kiváló minőségű különlegességeit:

Pécsi csemegesajt.

Impérial-sajt.

Pécsi pogácsasajt (kvárgli).

Trappista-sajt.

Pikáns sajtoscskák.

Kitünő édes tea-vaj.

Legjobb minőségű teljes tej, 1/2 literől kezdve zárt palackokban házhoz szállítva kapható.

Előjegyzések elfogadottak a pécsi tejcsarnok irodahelyiségében (Siklósi-országút 16.) s a következő fiók elosztó helyiségekben: Széchenyi-ter (Loewy-palota), Király-utca 34. és Kálvária-utca 2.

☞ Vizontelárusítók részére árlappal kívánatra készséggel szolgálunk. ☞

POLLÁK SOMA

PÉCSETT,

fő-üzlet Király-utca 10. szám, — fiók-üzlet Ferencziek-utca 6. szám.

Az őszi és téli idényre következő cikkekkel ajánl

rendkívüli olcsó árért

ugymint:

Barket kitűnő jó mosó a legujabb minták mtrje	—19	Színházi fejkendő selyemmel átszőve	—96
Valeria-flanell, remek szép Blous-kelme mtrje	—25	Férfi-ingek igen jó minőségű, himzett és szegélyezett	130
1 vég hazai creász-vászon, 30 rőföt tartalmaz	3.50	Flanell-fejkendő, igen meleg drbja	—25
1 vég kanavász ágyneműre csikos vagy kockás	3.50—6-ig.	Férfi-, női- és gyermek-harisnyúk nagy választékban.	
1 darab selyem fejkendő gyönyörű színekben	—80	Vászon abroszok 6 személyes asztalra darabja	—86
1 db. téli nagykendő gyapjuból	1.45	Damaszt abrosz, kiváló jó minőség, darabja	1.45
1 darab siffon 30 rőföt tartalmaz	4.20, 4.80, 5.60—6.50	Damaszt szalvétá, darabja	—25
Pique- és zsinór-barket mtrje	—26, —34, —42, —48	Női corsetta (háló-köntös) kitűnő jó siffonból készítve, csipke díszszel szegélyezve himzzsel, darabja	—76, —90, 1.40
Női nadrág igen meleg minőség —84—1.20-ig.		Női ingek creász vászonból a legjobb kivitelben jó erős varrással és jó szabással	—85—1.80
Bárony minden színben mtrje	—70	Esőernyők nyers selyemből gyönyörű fogantyúval	2.45
Pongis selyem (mosó selyem) minden szín mtrje	—50	Lanteniss-kelme igen szép mintákban méterje	—25
Plüs a legujabb divatszínekben mtrje	—96		
Vászon zsebkendő kiváló jó minőség teja 2.40			

 Szőnyegek nagy választékban.

Nyomatott Taizs József könyvnyomdájában Pécsen, 1897.